

RAPORT Z KONTROLI INSPEKCJI HANDLOWEJ

ROZCIAGAJACE SIE
POD WPŁYWEM WODY

U·K·K
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Termin:

lipiec-październik 2021 roku

Kontrolujący w ramach planu:

4 wojewódzkie inspektoraty Inspekcji Handlowej (Lublin, Łódź, Olsztyn, Szczecin)

Cel kontroli:

ocena, czy zabawki oferowane na rynku polskim spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 20 października 2016 r. w sprawie wymagań dla zabawek¹ i są bezpieczne dla dzieci, w tym poprzez badania laboratoryjne, przeprowadzone w laboratorium UOKiK.

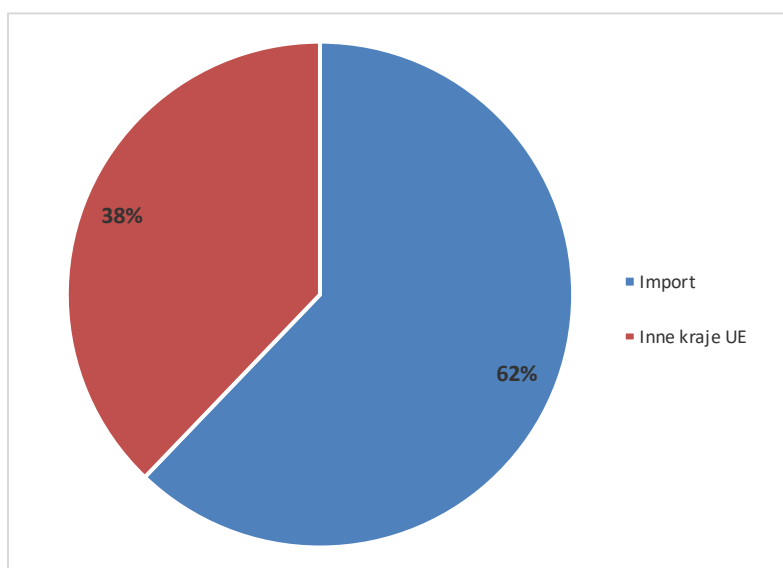

Wyniki kontroli

Tabela 1 - Udział zabawek niezgodnych w podziale na podmioty gospodarcze, które kontrolowano.

Rodzaj podmiotu kontrolowanego	Liczba skontrolowanych podmiotów danego rodzaju	Liczba skontrolowanych zabawek	Liczba zakwestionowanych zabawek	Procentowy udział zakwestionowanych zabawek
Importer	3	3	3	100%
Dystrybutor – Sprzedawca hurtowy	2	3	3	100%
Dystrybutor – sklep detaliczny	17	21	12	57%
Dystrybutor – sklep wielkopowierzchniowy	5	10	9	90%
Razem:	27	37	27	73%

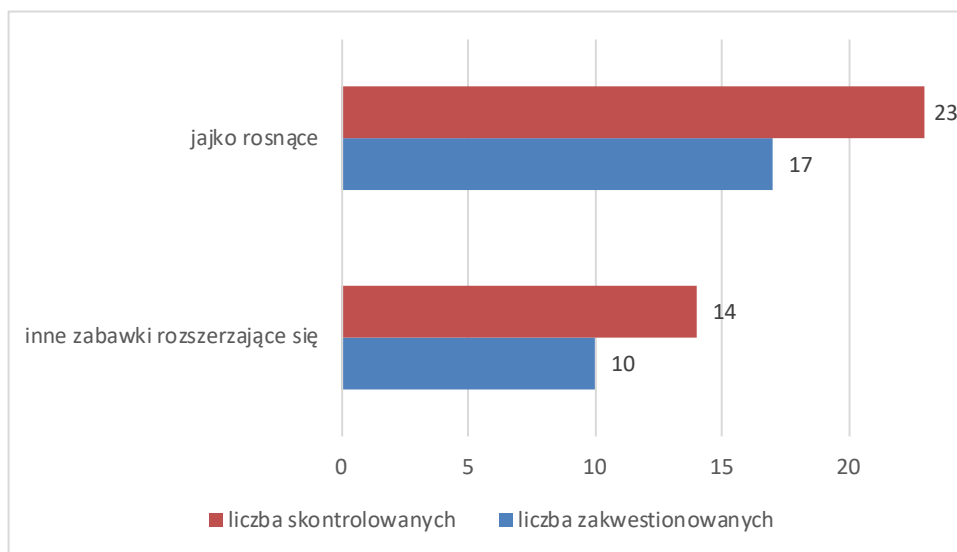
Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej.

Wykres 1. Pochodzenie skontrolowanych zabawek.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej.

Importowane zabawki w większości pochodziły z Chin (22). Kwestionowano nie tylko zabawki importowane, ale również te pochodzące z państw Unii Europejskiej - z Holandii (6), Niemiec (2) oraz Republiki Czeskiej (1).

Wykres 2. Liczba zabawek skontrolowanych i zakwestionowanych w poszczególnych kategoriach.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej.

Łącznie skontrolowano 37 modeli zabawek. Zakwestionowano łącznie 27 zabawek (w ramach kategorii wskazanych na wykresie 2), co daje 73 % ogółu skontrolowanych zabawek. Najliczniejszą grupę zabawek stanowiły jajka, z których wykluwały się dinozaury, jednorożce, węże, myszki i inne zwierzęta. Druga z kategorii obejmowała natomiast zabawki takie jak kapsułki czy figurki zwierząt, które po umieszczeniu w wodzie zwiększały swoją objętość. Zdjęcia zabawek objętych kontrolą znajdują się w wykazie przebadanych zabawek dołączonym do informacji.

Stwierdzone niezgodności formalne polegały na:

- braku lub nieodpowiedniej instrukcji w języku polskim (15 przypadków - 8 innych zabawek rosnących i 7 jajek), co oznacza, że nabywca nie jest odpowiednio poinformowany o sposobie użytkowania zabawki i może zrobić to w nieodpowiedni sposób;
- braku danych podmiotów odpowiedzialnych (producenta i importera) za wprowadzenie zabawki do obrotu (13 przypadków - 6 jajek i 4 inne

zabawki rozszerzające się), co oznacza, że podmiot odpowiedzialny za zabawkę nie ujawnił danych, utrudniając działania organom kontroli lub dochodzenie praw konsumentowi;

- nieprawidłowo sporządzonej lub braku deklaracji zgodności (7 przypadków - 4 jajka i 3 inne zabawki), co oznacza, że producent nie dołożył odpowiedniej staranności oceniając czy zabawka spełnia obowiązujące wymagania;
- niewskazaniu ryzyka związanego z użytkowaniem zabawki (4 przypadki - 3 jajka i 1 inna zabawka), co oznacza, że konsument nie znając ryzyka jednocześnie nie jest w stanie mu zapobiec;
- braku wymaganych ostrzeżeń² (1 przypadek - rosnący dinozaur), co oznacza, że nabywca nie jest odpowiednio ostrzeżony o zagrożeniach jakie niesie za sobą użytkowanie zabawki i nie może im przeciwdziałać;
- braku oznakowania CE (1 przypadek - jajo dinozaura), co oznacza, że producent nie deklaruje przeprowadzenia oceny zgodności, gwarantującej zgodność zabawki z wymaganiami.

² Przykładowo ostrzeżenie: „Nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 36 miesięcy”.

Badania laboratoryjne

W Laboratorium Badania Zabawek UOKiK w Lublinie zbadano właściwości fizyczne zabawek, mierząc czas potrzebny do zmiany objętości zabawki pod wpływem płynu lub wystąpienie małych elementów. Badaniom laboratoryjnym poddano 37 próbek zabawek, stwierdzając niezgodności z wymaganiami w 15 próbkach. Niezgodności konstrukcyjne polegały na:

- przekroczeniu dopuszczalnego rozszerzenia wymiarów zabawki po 24 godzinach moczenia w wodzie, co stwarza zagrożenie uduszenia się dziecka lub zatkania układu pokarmowego, gdy zabawka po połknięciu zwiększy swoją objętość (15 przypadków - 8 jajka i 7 inne zabawki rozszerzające się);
- występowaniu małych elementów, mieszczących się w cylindrze do badania małych części, mogących powodować udławienie lub uduszenie dziecka (1 przypadek - kaczką w jajku, którą kwestionowano pod względem wymiarów po namoczeniu w wodzie).

Działania Inspekcji Handlowej

Inspektorzy IH w 10 przypadkach stwierdzenia niezgodności formalnych (np. brak instrukcji w języku polskim, brak wymaganych ostrzeżeń, nieprawidłowo sporządzona deklaracja zgodności) wystąpili do przedsiębiorców, odpowiedzialnych za wprowadzenie zabawki do obrotu, z wnioskiem o podjęcie dobrowolnych działań naprawczych³. Do momentu sporządzenia informacji 4 z nich usunęło niezgodności formalne. Wydano 3 decyzje zakazujące udostępniania zabawek⁴. W związku ze stwierdzeniem niezgodności konstrukcyjnych z wymaganiami, 2 przedsiębiorców zniszczyło zakwestionowane wyroby, 2 wystąpiło z wnioskiem o zbadanie próbki kontrolnej, natomiast w pozostałych przypadkach inspektorzy IH skierowali do Prezesa UOKiK 11 wniosków o wszczęcie postępowań administracyjnych⁵. Do momentu sporządzenia informacji wszczęto 4 postępowania, natomiast pozostałe wnioski są analizowane.

³ art. 75 ust. 3 ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz.U. z 2021 r. poz. 514 ze zm., dalej: uosozinr)

⁴ art. 75 ust. 1 uosozinr stanowi, że organ może zakazać udostępniania wyrobu, który stwarza poważne zagrożenie na 3 miesiące. Prezes UOKiK może przedłużyć okres obowiązywania tego zakazu do czasu zakończenia postępowania (art. 78 uosozinr).

⁵ art. 75 ust. 4 pkt 1) uosozinr oraz art. 75 ust. 5 uosozinr

Ogólne wnioski z kontroli

W przypadku niezgodności formalnych najczęściej kwestionowano nieprawidłowo sporządzoną instrukcję lub brak jej tłumaczenia na język polski. Łącznie stanowiło to 54 % wszystkich stwierdzonych niezgodności formalnych.

W badaniach laboratoryjnych największe przekroczenia dopuszczalnego rozszerzenia wymiarów zabawki stwierdzono w kapsułkach zwierząt morskich, gdzie rozszerzenie się materiałów w kierunkach x, y sięgało odpowiednio 416 % i 133 %.

Zgodnie z normą PN-EN 71-1:2015-01 Bezpieczeństwo zabawek Część 1: „Właściwości mechaniczne i fizyczne”, zabawka może zwiększyć swoją objętość maksymalnie o 50 %. Przekroczenie dopuszczalnego rozszerzenia wymiarów zabawki po 24 godzinach moczenia w wodzie, stwarza zagrożenie uduszenia się lub zatkania układu pokarmowego, gdy po połknięciu jej przez dziecko zacznie ona szybko zwiększać swoją objętość. Kupując ten rodzaj zabawek jako konsumenci nie jesteśmy w stanie zweryfikować, czy jest ona zgodna pod względem konstrukcyjnym, szczególnie w zakresie zwiększania swojej objętości pod wpływem wody. Jako rodzice zwracamy uwagę na instrukcję dołączoną do zabawki, aby postępować zgodnie z zalecaniami jej producenta. Dopilnujmy również, aby nasze pociechy, szczególnie te młodsze nie wkładały takich zabawek do buzi, ponieważ włożenie odgryzionej lub oderwanej części zabawki do ust albo nosa może stwarzać ryzyko częściowego odcięcia dopływu powietrza, w wyniku zatkania przez zabawkę wewnętrznych dróg oddechowych.

Porównując do wyników kontroli zabawek rozszerzających się pod wpływem wody, przeprowadzonej w 2020 r., udział zabawek zakwestionowanych utrzymuje się na tym samym poziomie (72 % w 2020 r. i 73 % obecnie). Jednocześnie podczas obecnej kontroli zaobserwowano, że

na rynku działa coraz mniej podmiotów oferujących tego rodzaju zabawki, czego konsekwencją jest coraz mniejsza ich dostępność i słabnące zainteresowanie konsumentów.

Zarówno przedsiębiorcy, jak i konsumenci, mogą sprawdzić czy wyrób, który posiadają, spełnia wymagania i nie stanowi zagrożenia, przeglądając dostępne publicznie unijne systemy, w których gromadzone są dane na temat wyrobów niezgodnych wykrytych przez organy nadzoru rynku na terenie Unii Europejskiej:

- Safety Gate - RAPEX (<https://ec.europa.eu/safety-gate-alerts/screen/webReport>) oraz
- ICSMS (<https://webgate.ec.europa.eu/icsms/public/productSearch.jsp?locale=pl>).

